

UN TROS DE
CONVERSA AMB

ADA
CASTELLS

Carles Camps Mundó

C.C. No em vaig plantejar si parlar de la meua malaltia podia ser poc pudorós, perquè la meua veu sempre ha tractat dels temes més durs de la naturalesa humana d'una manera reflexiva, filosòfica i intel·lectual. Parlar de la malaltia pot semblar impúdic, però ho faig d'una manera serena, molt mesurada, sense sentimentalismes ni emocions perquè la gent em compadeixi. Sempre he tractat de la dialèctica entre la mort i la paraula. De fet l'havia pensat com a títol de tota la meua obra poètica.

A.C. Escriure poesia ajuda a encarar l'experiència de veure la mort de cara.

C.C. Proust diu que fins i tot relatar una experiència dolorosa et dona més benestar. Quan les paraules et diuen tota la crueltat de la vida, el dolor es dulcifica.

A.C. L'avantatge de l'escriptor és que tot el que li passa ho pot convertir en art.

C.C. De vegades, de manera difuminada. Mallarmé va fer 200 poemes per la mort del seu fill Anatole i cap d'ells el va poder acabar. Ell, que havia ficat la vida en un llibre,

no va ser capaç de transmetre l'experiència del dolor, encara que són una meravella de poemes perquè hi apareix un Mallarmé més humà i menys distant. De vegades el dolor és superior a la teua capacitat expressiva i l'emudiment és l'única resposta. Quan em vaig posar malalt, vaig renegar 40 vegades de l'escriptura.

A.C. En un vers dius: "El mal són les paraules".

C.C. La consciència ens porta al límit del sofriment. Quan sentim mal, no només sentim mal, en fem sofriment perquè en veiem les conseqüències. Per això, la culpa la tenen les paraules. És el nostre laberint, d'on no podem escapar, i alhora ens dona confort. Com a escriptor, més que una relació amb els fets o amb la història, tinc una relació amb les meves paraules, que són la meua memòria. Som llenguatge i res més que llenguatge. La poesia és posar a prova les paraules i veure què som capaços de dir-nos. Al *Llibre de les al·lusions*, ja em referia a la mort de la meua mare, és a dir, que ja havia tocat els límits de l'experiència emotiva. L'únic que fan aquestes experiències és confirmar la veritat

del teu poetitzar. Ara he guanyat en capacitat formal. El crític Manuel Castaño va dir que potser era el poeta actual que escandeix millor els versos. El llibre està curosament escrit.

A.C. Fins i tot et permetes els denostats adverbis acabats en *-ment*. Quatre en un sol poema.

C.C. Si existeixen és que tenen alguna utilitat. Això de denostarlos se li deuria acudir a algú un dia i ha fet fortuna. A mi em sembla més greu la gent que busca sinònims i en un text és capaç de posar-te *casa, pis, edifici i habitatge*. Ben utilitzats, aquests adverbis fins i tot són *sonorament* macos. El que és important és que les paraules no siguin gratuïtes. Jo tinc una poètica de línia clara i, si no se m'entén, vull que sigui perquè els conceptes són elevats i no per un embolic lingüístic que enfarregui. Ja vaig passar les meves èpoques barroques i ara em considero un hereu de l'avantguarda. Els adjectius també estan denostadíssims, però tot això són coses dels *savis de vida trista*, que en deia el Rusiñol.

A.C. ¿Has après alguna cosa, arran de la malaltia?

C.C. Jo la sabia abans, però ara és el moment de dir-la. T'adones que hi ha uns desideratums que et fan perdre molt de temps i molta vida. Tenim un problema greu i és que la paraula no ens deixa viure mai el present de manera satisfactòria perquè el llenguatge és sempre una seqüència temporal que ens fa desitjar i recordar el desig. Vivim atrapats aquí i hem d'arribar a un pacte amb el llenguatge: això és la literatura.

A.C. Llegint els teus versos, es fa evident que no ets creient.

C.C. Em declaro ateu però no he de donar explicacions perquè son els *teus* els qui les han de donar i no els *a-teus*. Ara bé: utilitzo la simbologia, des del mite fins a la psicologia humana, evidentment. Hi ha referències, però sempre hi ha una ironia. La de la divinitat és una experiència lingüística més. Eco diu: "Que no existeix el diable? No hi ha hagut mai ningú amb tanta literatura com ell". Els humans hem vingut a pervertir l'univers. Vam fer una mutació brutal, que és el llenguatge, i hem arribat a la imbecilitat de carregar-nos la naturalesa sense tenir un altre hàbitat. Som un animal imbècil.

A.C. Com a corrector de TV3, com veus la situació de la llengua?

C.C. El problema és que el català fa catúfols. Tothom s'hi omple la boca, però ningú no té intenció d'arreglar-ho. Hi ha una sensació de final, però jo no sóc profeta. Pel que fa a la cultura, també penso que és una paraula que es posa en boca dels polítics, però no interessa a ningú. Es parla de democratitzar la cultura i l'art, però ningú no parla de democratitzar la ciència. Els científics ho tenen clar: hi ha els qui es dediquen a investigar i hi ha els qui fan tecnologia. Un *best-seller* és un artefacte tecnològic a partir d'unes experiències ja escrites. Zafón aplica la novel·la del XIX a la modernitat. La literatura és una investigació sobre el llenguatge. Proust sense el llenguatge és pura xafarderia. A medicina es té ben clar l'intrusisme dels de les boletes i les cures meditatives: doncs aquests serien els dels *best-sellers*, i nosaltres, el metge del *seguro* que no t'enganya perquè no vol fer negoci.*

Poeta

Carles Camps Mundó (1948) és el premi Carles Riba d'aquest any amb *La mort i la paraula* (Proa), un títol que podria resumir la dèria de tota una trajectòria marcada per la idea que tot és llenguatge. Mentre eleva el nivell de la llengua a la categoria d'uns versos acurats i clars, es guanya les garrofes a TV3 corregint periodistes i, fins i tot, ho troba divertit. No seria un adjectiu adequat per als seus poemes, on l'experiència de la mort es mira de cara

FOTOS:
JORDI GARCIA